

Kommentar til forsvar for demokratiet

af Gert Petersen

Jeg tror, at det – som det er gjort her – er frugtbart at skelne mellem den Nordatlantiske Traktat (Atlantpagten) og den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO). I alt for mange år negligerede vi, der forholder os kritiske til dansk sikkerhedspolitik, denne skelnen – og bidrog derved indirekte til den sløring af udviklingsforløbet, som er i modpartens, de kolde krigeres, interesse. For Atlantpagten er i teorien en traditionel forsvarsalliance – i virkeligheden ikke særligt vidtgående, og præget af normal respekt for de suveræne beslutningsprocedurer –, mens NATO, den integrerede militærorganisation, hjemlet i beslutningerne fra 1950 – indebærer en *praksis*, der er langt mere vidtgående.

Jeg er overbevist om, at en ratificering af NATO-oprettelsen ikke kunne være sket udenom grundlovens § 20, hvis den var kommet op efter 1953. Folketingsflertallets bemærkning om, at »Der er ikke tale om integrering af selve styrkerne, kun om kommandosystemet« er en forvrølet udflugt. Skal styrkerne ikke rette sig efter kommandosystemets befalinger? Jo, selvfølgelig. Derfor betyder integration af kommandosystemet reelt også integration af styrkerne. (Det vil iøvrigt også ske *formelt* i COMBALTAP.)—

Når man indskrænkede den fulde integration til »krigstilfælde«, var det også en sløring. For skal integrationen have mening som militært instrument, må den gennemføres, inden krigen bryder ud. Ellers bliver man taget på sengen. Derfor har begrebet »i en krisesituation« da også spillet en stor rolle i de senere års debat og planlægning. Der kan blive tale om tilførsel af forstærkninger »allerede på et tidligt stade« af en krisesituation, skrev forsvarskommandoen i sin redegørelse forud for sidste forsvarsforlig.

Af samme redegørelse fremgik det iøvrigt, at de allieredes militære indsats i »forsvaret af Danmark« spillede en lige så stor, ja vel større rolle end de nationale danske styrkers indsats. Men hvad denne allierede indsats skulle bestå i, det fik man ikke meget at vide om. Det danske forsvar er, helt officielt, baseret på nogle angivne nationale tale (hær, flåde, luftvåben) PLUS ET STORT X. Dette X er uden for folketingets kontrol. Om det også er uden for regeringens kontrol, ved jeg ikke. Af og til tror jeg det.

Altså: selvom integrationen formelt kun gælder »krigstilfælde« og lidt mindre formelt også »krisetilfælde«, så er integrationen selve *fundamentet for den militære planlægning i fredstid*. Integrationen er en realitet allerede i dag.

Og selvfølgelig virker den to-vejs. Danmark kan ikke integreres i det »vestlige forsvar«, uden at »det vestlige forsvar« integreres i Danmark. Den opfattelse, at Atlanttraktatens art. 5 har reel betydning i dag – altså at Danmark selvstændigt kan afgøre, med hvilke midler vi vil bistå en angreben partner – er reelt sat helt ud af spillet. Med den militære integration, der er foregået, er det urealistisk at forestille sig et sådant »frit valg«.

Virksomheden heraf er endnu værre, end det ser ud til i første omgang. For krigsfarens består ikke (og har sandsynligvis aldrig bestået) i, at en A-pagtspartner angribes østfra. Krigsfarens i Europa består i, at en konfrontation, hvori USA og USSR er inddraget, kommer ud af kontrol, fordi krisestyringen svigter og »bordet fanger«, og forvandles til en militær konflikt, uden at det fra begyndelsen var ønsket eller tilstræbt. I denne situation vil NATO-integrationen helt automatisk føre til, at Danmark inddrages i krigen, og at udenlandske allierede *med deres atomvåben* ankommer hertil – vel endnu før krigen er brudt ud. *Det er det, der er planlagt for*. Skulle Danmark så i den situation vove at »bryde solidariteten«? Det skal man ikke vente af den eller de regeringer, der har accepteret alle forberedelser og planlægninger.

Det forekommer mig helt illusorisk, i denne situation at sætte sin lid til folketingets kontrol. Selv i fredstid kan denne kontrol rummes et meget lille sted. Hverken folketinget eller dets udenrigspolitiske nævn blev inddraget i de langstrakte overvejelser forud for dobbeltbeslutningen i dec. 79 – bortset fra de gange, den kritiske opposition foranledigede det (første gang i maj 79, hvor NATO-partierne iøvrigt udviste den største uvilje mod at debattere sagen). Og COB-aftalerne (der »autoriserer« (!) USA til at bruge visse danske flyvepladser i en krisesituation) blev indgået i dyb hemmelighed i 1976, først langsomt slap der noget ud om dem – og sandelig ikke med myndighedernes gode vilje –, og først i 1984 blev nogle af disse aftaler offentliggjort.

Når det står sådan til under »normale forhold«, skal der ikke megen fantasi til at regne ud, hvor slemt det vil være under voldsom krise og optrapning fra begge sider. Den militære integration er en gedulgt, men dramatisk undergravelse af vor suverænitet.